

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יחסין

סמכותה של אגודת הסטודנטים לתקן תקנון

תיק ממונות מס' 1772-עא

(מהד' יח תמוז)

צד א': א' ואחרים ע"י ביכ טו"ר הרב אביעד אושרי
צד ב': אגודת הסטודנטים ב' ע"י ביכ עו"ד אסף ביטון

נושא הדיון

א' מבקש לצוות על אגודת הסטודנטים ב' שלא לקיים את הבחירות לאגודה כפי שתיכננו משום שהבחירות המתוכננות הן בניגוד לתקנון האגודה, ופוגעות בזכויות התובעים.

החלטה לצו מניעה

לאור טענותיו של א' וחבריו, ועפ"י כללי צוי המניעה הנהוגים בבית הדין, נענים לבקשה ומצווים על אגודת הסטודנטים ב' שלא לקיים את הבחירות לאגודה אלא לאחר שיתקיימו כל סעיפי התקנון.

(-) שמואל יגר

(-) מרדכי אייכלר

(-) אברהם דוב לוי, אבי"ד

השאלות לדיון

- א. צוי מניעה בהלכה.
- ב. סמכותה של הנהלת אגודה לתקן תקנון.

תשובה

- א. ע"י פס"ד ירושלים כרך יא עמ' ט: כללי צוי המניעה הנהוגים בבית הדין - ראה פס"ד ירושלים כרך ז עמ' קעח:

א. אם בא לר' צבי"ד ומבקש לדון עם בעל דינו צדי"ת, וטוען שעד מועד הדיון עלול להפסיד את כסף התביעה, או עלול להיזק ע"י הגד השני, מקבלים את בקשתו ופוסקים לו עיקול או מניעה נגד הגד השני עד לדיון, באותו נושא התובע עלול להפסיד או להיזק, וזאת במעמד לך אחד ומבלי לשמוע טענות נגדיות, תוך כדי קביעת מועד לדיון בין הגדדים במועד קרוב ככל האפשר.

ב. לו עיקול או מניעה אינו מהווה פס"ד סופי, מה גם שהולא במעמד לך אחד בלבד. הלו משמש ככלי עזר לבית הדין כדי למנוע הפסדים וזקוקים למבקש עד למועד הדיון. לפיכך אין בית הדין מוסיף לו עיקול או מניעה ללא קביעת מועד לדיון בין הגדדים, ומפקיע את הלו במקרה שהמבקש גורם להארכת הזמן בלי דינוס.

ג. כדי למנוע הפסד לנך השני כחולאה מלו עיקול או מניעה במקרה של תביעה קנטרנית ושאלן זה ממש, מחוייב המבקש להפקיד סכום כסף שימשם לפרעון הפסדים של הגד השני כחולאה מלו העיקול או המניעה, אם יתברר שהתביעה היתה קנטרנית ומסוללת יסוד, ושאלן נגרמו לו הפסדים מהלו.

ד. במקרים מסויימים מסיר בית הדין את הלו בטרם דיון: אם התברר לבית הדין כי בבקשה להולאה הלו העלים המבקש מבית הדין פרטים חשובים בענין שיש בהם לשנות את התמונה; אם הגד השני חותם על כתב ברורות ומשלים בבית הדין את סכום התביעה, או מתחייב להחזיר את המלך לקדמותו אם יפסוק כך בית הדין, ומבקש להסיר את הלו מכיון שגורם לו הפסדים מיותרים.

ה. אם לאחר הולאה הלו ע"י בית הדין מבקש הגד השני לדון צדי"ד אחר, והמבקש מוכן לכך, הלו נשאר בתוקפו עד לדיון בין שני הגדדים צדי"ד שבקש הגד השני, בתנאי שהמבקש יפנה לאותו צדי"ד בתוך ימים ספורים. אם המבקש לא פנה לצי"ד האחר באותם ימים שנקבעו, מפקיע בית הדין את הלו שנתן.

ו. אם עמד המבקש על זכותו לדון בבית דין זה על תוקפו של לו העיקול או המניעה, משום שלענין זה הגד המבקש להסיר את הלו דינו כתובע, גם אם בעיקר הדיון דינו ככתב, נענה בית הדין לכך.

ז. הרכב של זבלי"א שקבלו עליהם הגדדים יש לו תוקף של צי"ד גם לענין לו עיקול או מניעה. אבל זבלי"א שציר התובע לעצמו בלי הסכמת התובע אין לו תוקף של צי"ד, ואין לו כח לפסוק לו עיקול או מניעה.

מקור ההלכה לציו מניעה - עפ"י פס"ד ירושלים כרך ז עמ' קעט

כתב הרא"ש ב"ק פ"ק סי' ה: וכן מלאתי בשם הגאון ז"ל כתוב: דתקנתא דרבנן הוא, באיש דמפסיד נכסיה, משום השבת אבידה. ולי נראה דלא לריכנא לתקנתא דרבנן אלא דין גמור הוא, שחייב אדם להאיל עשוק מיד עושו בכל טלדקי דמלי למיעבד. וכ"כ באש"ת הרא"ש כלל לו סי' ד. וכתב באש"ת מהרש"ך ח"ג סי' נה שד"ק בשאלה אם כל בית דין ראשי לעכב או רק צי"ד מוחזק ומומחה, עפ"י מש"כ במ"מ מלוה ולוה פ"ב ה"ד שהדיין יש לו לחתוך הדין לפי האמת אפילו חוץ מן הדין, שאין בכל צי"ד כח בזה אח"כ הוא צי"ד חשוב ומוחזק בחכמה וחסידות, ומסיק המהרש"ך דמ"מ האמת הוא שכל דיין או בית דין סגי לעכב אע"פ שלא יהיה כי"כ מוחזק ומומחה. ודייקו בצד"ר כרך ב עמ' 73 שגם דיין יחיד ראשי לעכב כדי להאיל

עשוק מיד עשוק, לפי שמעשה העיכוב אינו ככל מעשה צייד הדין לחייב את החייב מעטס הדין, אלא מעשה עפ"י הלכה מיוחדת להליל עשוק מיד עושוק. וצו"ת דברי חיים מלאנו ח"ב סי' ז כתב: מנהגו לעקל אפי' על טענה כל דהו.

וכיון שא עיכוב אינו ככל מעשה צייד הדין לחייב את החייב מעטס הדין, אלא מהלכה מיוחדת כדי להליל עשוק מיד עושוק, ע"כ ראוי הדיין - ואף חייב - להליל העשוק גם בצמעמד לד אחד בלבד, עד לצירור הדין צבי"ד.

ב. כתב במרדכי צ"ב סי' תפז: אם הוצררו טובי העיר מתחילה להנהיג קהלס בכל דבר, אפילו יחיד שצררו, מה שעשה עשוי בתקנת הקהל, ויפתח צדורו כשמואל צדורו וכו', וכ"כ בצו"ת מהר"י מינץ סי' ז, ושו"ת מהרשד"ס יו"ד סי' רכו, ושו"ע או"ח סי' קנג סעי' ז ומ"ב ס"ק לה. וכתב צו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן סי' סה: הסכמת הרבים יפה שאין יחיד יכול לחזור ולצטלה, שאפילו לכתחילה הרוצ כופין המועט. ופסק צו"ע סי' כח סעי' כג: אם ראו הציבור לתקן וכו' שתעלה חתימת הסופר כשני עדים, תקנתם קיימת. וצ"י הביא מקורו מהרשב"א ורי"ו שביארו לפי שיכולים הציבור לנהוג המנהג וכו' שיהא צו תקנה לציבור כמו יחידים שקבלו עליהם בקנין קרוב או פסול. ועיי' שו"ע סי' ז סעי' יב דאם עשו תקנה שדייני העיר ידונו אף על המיסיס דינס דין, ושו"ע סי' לג סעי' יח דאם הקהל מינו עדים ותקנו שלא ישוה שום עדות זולתם כשרים להעיד אפילו לקרוביהם כיון שקבלום עליהם, ועיי' שו"ע סי' לו סעי' כב.

ואם זכות רוב הקהל לתקן תקנה כדי להכשיר דיינים ועדים פסולים, כ"ש בדבר שאינו נוגד דין תורה. ובענייניו, קהל הסטודנטים באגודה צ' קבלו עליהם תקנון פנימי, וכ"ל לערוך בחירות, כיון שהתקנון היה מוסכם ומקובל על דעת הרוב באגודה, תקנון פנימי זה מחייב את חברי האגודה עד שיתלעו ברוב דעות לשנות אותו, וכל עוד הוא בתוקפו אין לערוך בחירות בניגוד לתקנון וולהבדיל, ראה ע"ב (008068\04).